

Вагонова Олександра Григорівна

*д-р екон. наук, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва
та публічного управління*

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна

Досужий Владислав Сергійович.

*асистент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного
управління*

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КАПІТАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Результати фундаментальних досліджень українських і закордонних учених однозначно свідчать про те, що процеси економічного росту обумовлені обсягом і темпами росту інвестицій, їх структурою і якісними характеристиками. Незважаючи на деяке поживлення інвестиційного процесу в останні роки, позитивні тенденції в інвестиційній сфері України ще не придбали постійного характеру. По цій проблемі виконана велика кількість оригінальних і змістовних наукових праць, однак практично відсутні методичні основи формування інвестиційного капіталу на промисловому рівні. Тому узагальнення й розвиток методичних засад і практичних рекомендацій щодо ефективності регулювання й залучення інвестиційних коштів у розвиток інфраструктури територіальної громади є актуальною задачею.

Тепер можна виділити три головні типи моделей науково-інноваційного розвитку промислово розвинених країн: країни, орієнтовані на лідерство в науці, реалізацію великомасштабних цільових проєктів; країни, орієнтовані на поширення нововведень, створення сприятливого інноваційного середовища;

країни, що стимулюють нововведення шляхом розвитку інноваційної інфраструктури. Найбільш привабливими напрямками інвестування на сьогодні є: промислове виробництво - 58,15%; оптова й роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту – 26,7%; операції з нерухомістю, здача під наймання й послуги юридичним особам – 8,99% загального обсягу вкладень.

Враховуючи напружене техногенне навантаження в регіоні слід розробити програму по створенню мережі венчурних фірм і дослідних центрів ресурсозберігаючого й природоохоронного напрямів, діяльність яких перші 5 років повністю або частково фінансувати з державного бюджету. Надати безкоштовну видачу ліцензій на комерційне використання винаходів, запатентованих у ході бюджетних досліджень, що є державною власністю.

На наш погляд, інвестиційні вкладення є більш перспективним джерелом фінансування проектів промислового залучення в експлуатацію природних ресурсів, оскільки крім розвитку регіональної економіки та побудови інфраструктури, сприятливої для життєдіяльності населення, громада має вирішувати питання соціального характеру, зокрема, створення нових робочих місць та підвищення рівня життя. Нижче викладене результати дослідження інструментів підвищення ефективності реалізації проектів підприємництва із залученням ресурсів навколишнього природного середовища.

З одного боку в реалізації проекту бере участь підприємець (для цього він може залучати зовнішні інвестиції або банківські засоби), з іншого - територіальне управління (орган місцевого самоврядування та орган виконавчої влади). Природні ресурси, використання яких можуть контролювати й регулювати органи місцевого самоврядування, можуть визначати значною мірою умови та способи розв'язання проблеми облаштування місцевої інфраструктури, зокрема, доріг, мереж, водо-, газопостачання і водовідведення, об'єктів соціального і культурного призначення.

Підприємницький підхід до фінансового розв'язання соціальних та екологічних потреб громади матиме умови до його реалізації у разі

інвестиційної привабливості наявних проектів використання природних ресурсів й виконуватиме фіскальну функцію на регіональному рівні. Грошові кошти, які надходять від впровадження цих проектів на формування фінансового резерву, повинні накопичуватися на рахунках громади з наступним витрачанням на розв'язання соціально-економічних проблем.

Враховуючи теперішній стан економіки країни реальним та більш вигідним порівняно з фінансуванням за рахунок власних коштів, є кредитне фінансування. Тому передусім підприємця цікавитиме величина сплати відсотків, який доведеться сплатити за наданий кредит протягом періоду створення бізнес-об'єкту та порядок погашення залишку кредиту після введення об'єкту в дію. Складений аналітичний підхід до розрахунку суми сплати відсотків згідно з певним графіком надання кредитних засобів на підприємницький проект у виді траншів, що надаються на основі кредитної лінії. Загалом величина сплати відсотків дорівнюватиме сумі:

$$K_{n,k} = K_{n,1k} + K_{n,2k} + K_{n,3k}, \text{ грн.}, \quad (1)$$

де $K_{n,1k}$, $K_{n,2k}$, $K_{n,3k}$ - сума відсотків, відповідно, за початковий кредит (на підготовчі роботи), на утворення бізнес-об'єкту протягом часу функціонування кредитної лінії (надходження кредиту у повному обсязі) та на повернення залишку отриманого кредиту після введення об'єкту в дію.

Авторами приведені розрахункові формули для кількісної оцінки складових наведеної вище суми. Загалом сума сплати відсотків обумовлена процентною ставкою за банківський кредит. Банки-кредитори встановлюють цю ставку з урахуванням багатьох чинників, у тому числі ймовірної кількості позичальників. На конкретному прикладі визначений певний взаємозв'язок, який існує між кількістю та банківською ставкою, та доцільна банківська ставка, яка відповідає задовільному попиту на кредитне фінансування.

Запозичені кошти використовуються таким чином. В період створення активу (об'єкту) всі витрати здійснюються за рахунок залученого кредиту (якщо дострокове введення потужності об'єкту не передбачено). Витрати

капіталізуються і, в решті решт, складають первісну вартість кваліфікаційного активу.

В період функціонування бізнес-об'єкту за рахунок отриманого доходу (виручки від реалізації) погашається залишок кредиту та сплачуються відсотки за залишок кредитних ресурсів. Мінімальна виручка, яку повинен отримувати підприємець для покриття витрат, в тому числі витрат по кредиту, дорівнює:

$$BP_{min} = (MB + B3C + A + 3B + AB + B3б + Пзк) (1 + ПДВ), \quad (2)$$

де MB – матеріальні витрати по виробництву продукції;

$B3C$ – витрати по оплаті праці та соціальному страхуванню;

A – амортизаційні відрахування; $B3б$ – витрати на збут продукції;

$3B, AB$ – загальновиробничі та адміністративні витрати;

$Пзк$ – витрати на погашення залишку кредиту та сплату відсотків;

$ПДВ$ – ставка податку на додану вартість.

Витрати на сплату відсотків, включаються до повної собівартості виробленої продукції. Інша частина витрат по кредиту (погашення основної суми боргу) здійснюється за рахунок отриманого прибутку. Тобто мінімальний прибуток, який забезпечить беззбитковість бізнесу, має дорівнювати:

$$PP_{min} = (Пзк - B) \cdot (1 + П), \quad (3)$$

де B – витрати на сплату відсотків за користування кредитом;

$П$ – сумарна ставка податку на прибуток та інших платежів з прибутку підприємства. Звідси платіж $Пзк$ дорівнює:

$$Пзк = B + PP_{min} : (1 + П) \quad (4)$$

Підставимо значення платежу ($Пзк$) в формулу 2:

$$BP_{min} = [MB + B3C + A + 3B + AB + B3б + B + PP_{min} : (1 + П)] (1 + ПДВ) \quad (5)$$

Величини $Пзк$, BP_{min} та PP_{min} , розраховані за формулами (1) – (5), є оцінками інвестиційної привабливості проекту. Визначений платіж $Пзк$, достатня для погашення боргу за час, передбачений угодою між кредитором та підприємцем. Приймаючи витрати за платежем $Пзк$ за кожний період незмінним, підприємець має сплатити залишок кредиту та відповідні відсотки у розмірі 1610 тис. грн при щоквартальній сплаті та 3292 тис. грн. при сплаті за

півріччя. В даному прикладі наведена сума кредитних коштів, що залишились не сплаченими на час введення об'єкту в дію – 10 млн. грн. й банківський процент за використання кредиту 24 відсотки на рік. Платежі здійснюються кожного кварталу (півріччя) рівними сумами протягом двох років. Встановлено, що при щоквартальній сплаті відсотків їх загальна сума буде меншою на 288 тис. грн., або на 9 відсотків. Залежно від тривалості періоду погашення (щоквартально або щопівріччя) суми сплати відсотків складають 2540 та 1700 тис. грн. Значить, швидше повернення отриманого кредиту дозволяє значно зменшити суму відсотків (на 25,5%), що свідчить про доцільність такого рішення для підприємця.